JAOD Journal of Administration, Organization, and Development
https://doi.org/10.67884/jaod.2027.e290393
Journal of Administration, Organization, and Development
Vol. 25 No. 1 (January – April 2027): e290393

บทความวิจัย

การวิเคราะห์วัฒนธรรมและสังคมไทยจากวรรณคดีไทยในหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

An Analysis of Thai Culture and Society from Thai Literature in Thai Textbooks for Chinese Learners of Thai as a Foreign Language

เหลย เฉิน[1*], สุภัค มหาวรากร[1], และ นิธิอร พรอำไพสกุล[1]
Lei Chen[1*], Supak Mahavarakorn[1], and Nition Pornumpaisakul[1]

[1] *คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร 10110 ประเทศไทย*
[1] *Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University, Bangkok 10110, Thailand*
[*] *ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: lei.chen@g.swu.ac.th)*

Received: 18 August 2026 ***Revised: 29 September 2026*** ***Accepted: 30 September 2026***

Abstract

This research article aims to analyze Thai culture and society using eight works of Thai literature: The King Ram Khamhaeng Inscription (the section describing King Ram Khamhaeng's family, as well as the economy, religion, and governance of the Sukhothai Kingdom); Ramakien (the episodes of "The Birth of Thotsakan" and "Thao Maliwarat Admires Sida's Beauty"); Lilit Phra Lo (the excerpts of "In Praise of Phra Lo's Exquisite Beauty" and "In Praise of Phra Phuean and Phra Phaeng's Exquisite Beauty"); Four Reigns (the episode of "Mae Chaem Takes Her Daughter to Be Presented as a Handmaiden to The Royal Concubine"); Sang Thong (the episode of "The Polo Match"); Nirat Guangdong (two verses); Nirat London (three verses); and Siamanussati (four verses). These works are included in four Thai textbooks for Chinese Learners of Thai as a Foreign Language: *University-Level Integrated Thai Language Textbook* (Volume 4), *University-Level Thai Reading Textbook* (Volume 1), *Advanced-Level Thai Language, and Advanced-Level Thai Language Lessons* (Volume 1). This is a qualitative research study that analyzes Thai literature, utilizing a content analysis form as the research instrument.

The findings reveal that the eight literary works reflect four aspects of Thai culture: the praise for characters' beauty, the value of patriotism, the belief that deities protect

Copyright: © 2026 by the authors.
This is an open-access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution License (CC BY-4.0).

good people, and the custom of presenting oneself for service in the royal court. They also reflect three aspects of Thai society: society during the Sukhothai period, Thailand's relations with foreign nations, and governance. The findings further indicate that Thai literature portrays Thai culture and society across different historical periods, spanning the Sukhothai, Ayutthaya, and Thonburi periods to the Rattanakosin period. Chinese students can learn about these aspects through the Thai literary texts included in their textbooks, which serve as valuable learning resources for enhancing their understanding of Thai society and culture.

Keywords: *Thai culture and society, Thai literature, Thai as a foreign language*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์วัฒนธรรมและสังคมไทยจากวรรณคดีไทย 8 เรื่อง ได้แก่ 1) ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ตอนที่กล่าวถึงครอบครัวของพ่อขุนรามคำแหง เศรษฐกิจ ศาสนา และการปกครองของสุโขทัย 2) รามเกียรติ์ ตอน "กำเนิดทศกัณฐ์" และ "ท้าวมาลีวราชชมโฉมสีดา" 3) ลิลิตพระลอ ตอน "ชมพระสิริโฉมของพระลอ" และ "ชมพระสิริโฉมของพระเพื่อนและพระแพง" 4) สี่แผ่นดิน ตอน "แม่แช่มพาลูกสาวไปถวายตัวเป็นเด็กรับใช้พระสนม" 5) สังข์ทอง ตอน "ตีคลี" 6) นิราศกวางตุ้ง ปรากฏ 2 บท 7) นิราศลอนดอน ปรากฏ 3 บท และ 8) สยามานุสสติ ปรากฏ 4 บท วรรณคดีทั้งหมดนี้อยู่ในหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ 4 เล่ม ได้แก่ หนังสือเรียนภาษาไทยแบบบูรณาการสำหรับมหาวิทยาลัย (เล่ม 4) หนังสือเรียนการอ่านภาษาไทยระดับมหาวิทยาลัย (เล่ม 1) หนังสือเรียนภาษาไทยชั้นสูง และ บทเรียนภาษาไทยชั้นสูง (เล่ม 1) การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาวรรณคดีไทย และใช้แบบวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า วรรณคดีไทย 8 เรื่อง สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมไทย 4 ด้าน ได้แก่ การชมความงามของตัวละคร ค่านิยมเรื่องความรักชาติ ความเชื่อเรื่องเทวดาคุ้มครองคนดี และธรรมเนียมการถวายตัวในราชสำนัก และสะท้อนให้เห็นสังคมไทย 3 ด้าน ได้แก่ สังคมไทยในสมัยสุโขทัย ความสัมพันธ์ของสังคมไทยกับต่างประเทศ และการปกครอง นอกจากนี้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า วรรณคดีไทยแสดงภาพวัฒนธรรมและสังคมไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา ธนบุรี จนถึงรัตนโกสินทร์ โดยนักศึกษาชาวจีนสามารถศึกษาได้จากเนื้อหาวรรณคดีไทยในหนังสือเรียน ซึ่งถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาชาวจีนเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย

คำสำคัญ: *วัฒนธรรมและสังคมไทย, วรรณคดีไทย, ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*

บทนำ

การเรียนรู้วัฒนธรรมและสังคมไทยจากวรรณคดีเป็นสิ่งสำคัญ ดังที่ Siwasariyanon (2001) กล่าวว่า วรรณคดีกับสังคมมีความสัมพันธ์ กล่าวคือ สังคมมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์วรรณคดี เนื้อเรื่องวรรณคดีแสดงให้เห็นสภาพสังคม Thepphayasuwan (1996) กล่าวว่า วรรณคดีที่แต่งย่อมเป็นไปตามสังคม เพราะเรื่องราวในวรรณคดีมาจากชีวิตของมนุษย์ ความสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้วรรณคดีมีคุณค่าและเป็นช่องทางสำคัญในการเรียนรู้สังคม เช่นเดียวกับ Sujjapun (2018) ที่กล่าวว่า ข้อมูลวรรณกรรมมาจากชีวิตมนุษย์และสังคมที่มนุษย์อาศัยอยู่ จึงทำให้วรรณกรรมมีคุณค่าที่แสดงให้เห็นภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และทัศนะที่หลากหลาย ฯลฯ

ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาแห่งชาติของประเทศจีน (Ministry of Education of the People's Republic of China, 2018) ได้กำหนดการเรียนการสอนรายวิชาของหลักสูตรภาษาไทย ซึ่งในวิชาเฉพาะสาขาวิชาภาษาไทยและวิชาเฉพาะทางมีวิชาการเรียนวรรณกรรม เช่น วิชาวรรณกรรมต่างประเทศ วิชาวรรณกรรมเปรียบเทียบ วิชาประวัติศาสตร์วรรณกรรมไทย และวิชาวรรณกรรมไทย ในโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ ก็ได้จัดการเรียนการสอนด้านวรรณกรรมไทย การเรียนการสอนวรรณกรรมไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนชาวจีน ผู้วิจัยพบว่าหนังสือเรียนภาษาไทยของชาวจีน ได้คัดสรรวรรณคดีไทยสำคัญหลายเรื่องให้นักศึกษาชาวจีนเรียน เนื้อหาที่คัดสรรมาแสดงให้เห็นวัฒนธรรมและสังคมไทย ตัวอย่างเช่น ใน**หนังสือเรียนภาษาไทยแบบบูรณาการสำหรับมหาวิทยาลัย (เล่ม 4)** มีวรรณคดีไทยเรื่อง **ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง** เนื้อหาแสดงให้เห็นสังคมของสุโขทัย ใน**หนังสือเรียนการอ่านภาษาไทยระดับมหาวิทยาลัย (เล่ม 1)** มีวรรณคดีเรื่อง **รามเกียรติ์** เนื้อหาที่คัดสรรมาแสดงให้เห็นวัฒนธรรมไทยด้านค่านิยม และในหนังสือเรียน**ภาษาไทยชั้นสูง** มีวรรณคดีเรื่อง **สังข์ทอง** เนื้อหาแสดงให้เห็นวัฒนธรรมไทยด้านความเชื่อ

วรรณคดีซึ่งเป็นวรรณกรรมที่ได้รับการยกย่องและผ่านการพิสูจน์คุณค่าจากกาลเวลา ย่อมมีคุณค่าในการศึกษาของนักศึกษาชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ซึ่งมาจากวัฒนธรรมและสังคมที่แตกต่างกัน ดังนั้น วรรณคดีจึงเป็นช่องทางสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษาชาวจีนได้เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมและสังคมไทย หากแต่ผู้วิจัยพบว่า วรรณคดีไทยในหนังสือเรียนภาษาไทยของชาวจีนเป็นการยกตัวอย่างเป็นตอนสั้น ๆ ตัวบทไม่ครบถ้วน บางเล่มไม่ได้อธิบายเนื้อหาเพิ่มเติม ทั้งที่วรรณคดีแสดงให้เห็นวัฒนธรรมสังคมไทยและวิถีชีวิตของคนไทยได้เป็นอย่างดี อาจเป็นเพราะการศึกษาวรรณคดีเป็นเรื่องยาก จึงทำให้นักศึกษาชาวจีนไม่เข้าใจวรรณคดีไทย ผู้วิจัยจึงสนใจจะวิเคราะห์วัฒนธรรมและสังคมไทยในวรรณคดีไทยที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เพื่อช่วยให้นักศึกษาชาวจีนเข้าใจเนื้อหาวรรณคดีไทย ทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในประเทศจีนมีเนื้อหาหลากหลายและลุ่มลึก นอกเหนือไปจากการเรียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเพียงอย่างเดียว

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์วัฒนธรรมและสังคมไทยจากวรรณคดีไทยในหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์วรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างชาติ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีวรรณกรรมกับสังคม

Siwasariyanon (2001) กล่าวว่าวรรณคดีกับสังคมมีความสัมพันธ์กัน โดยสังคมมีอิทธิพลต่อวรรณคดี เพราะผู้ประพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องสัมผัสกับสภาพสังคมและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยของตน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ วิถีชีวิต ค่านิยม ความคิดของผู้คน ตลอดจนศิลปะ วัฒนธรรม และสถาปัตยกรรม ฯลฯ วรรณคดีแสดงให้เห็นวัฒนธรรมและสภาพสังคมของแต่ละยุคสมัยผ่านการพรรณนาตัวละคร ชีวิตประจำวัน ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพแวดล้อม สถาปัตยกรรม และศิลปะต่าง ๆ เช่น ผู้อ่านสามารถเรียนรู้ลักษณะนิสัย ความคิด และค่านิยมของผู้คนในสมัยนั้นจากคำพูดและการกระทำของตัวละคร เข้าใจวิถีชีวิต ความเชื่อ และประเพณีต่าง ๆ จากฉากชีวิต รวมทั้งมองเห็นวัฒนธรรมจากการพรรณนาสถาปัตยกรรมและศิลปะต่าง ๆ ดังนั้น วรรณคดีจึงไม่เพียงนำเสนอเรื่องราวเท่านั้น แต่ยังช่วยให้ผู้อ่านมองเห็นและเข้าใจวัฒนธรรมและสังคมของยุคสมัยนั้นได้อีกด้วย

Boonkhachorn (1999) อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม โดยวรรณกรรมแสดงให้เห็นภาพสังคมและมีอิทธิพลต่อผู้คนในสังคม วรรณกรรมไม่ได้ทำหน้าที่บันทึกเหตุการณ์เหมือนเอกสารทางประวัติศาสตร์ แต่เป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ ความคิด และสิ่งที่ผู้ประพันธ์มองเห็นจากสังคมรอบตัว วรรณกรรมจึงมักแสดงให้เห็นสภาพสังคม เช่น ชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ของคนในสังคม ตลอดจนสถานการณ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ และแสดงให้เห็นวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ เช่น ความเชื่อ ประเพณี ค่านิยม และคุณธรรม ดังนั้นวรรณกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละยุคสมัยจึงมักมีลักษณะที่สัมพันธ์กับสภาพสังคมและวัฒนธรรมในยุคนั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์วรรณคดีไทยสำหรับชาวต่างชาติ

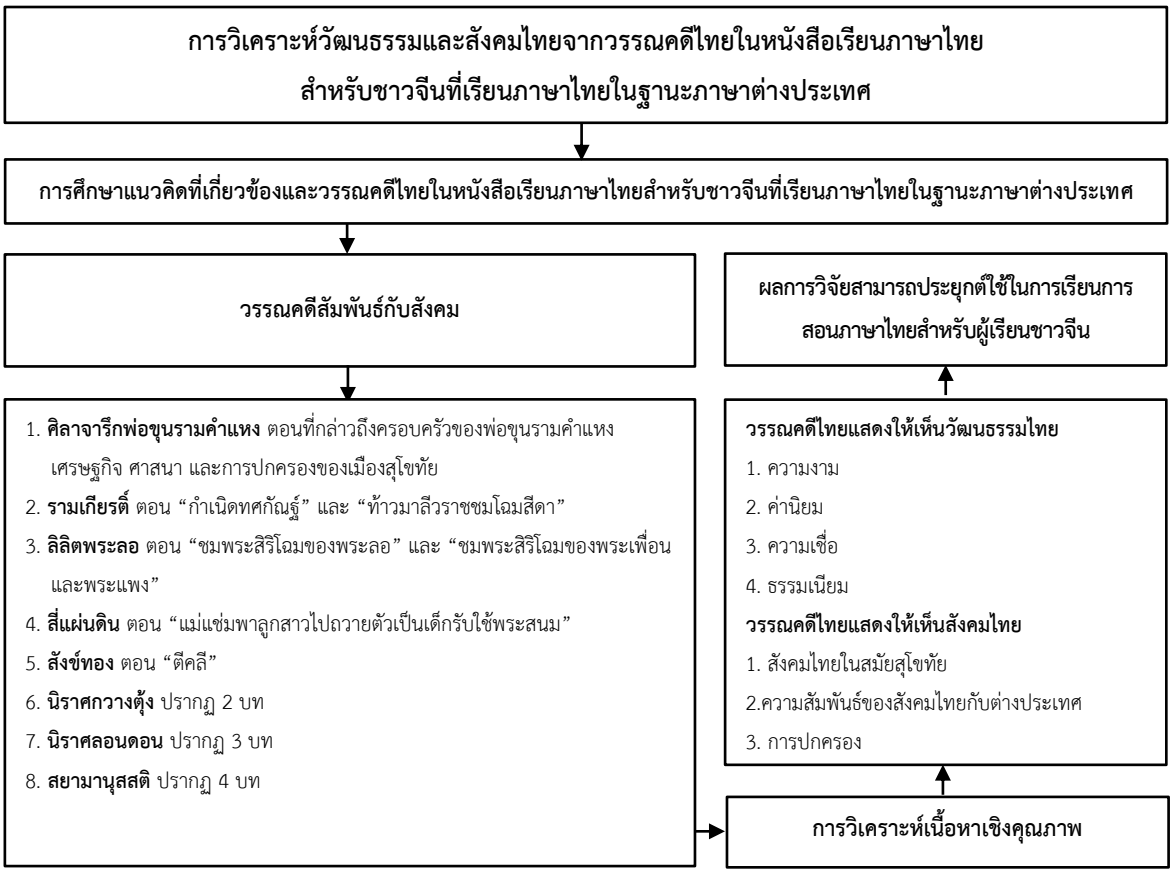
Shi (2016) ศึกษาวรรณคดีไทยเรื่อง **สังข์ทอง** โดยสร้างหนังสืออ่านประกอบบทละครนอกเรื่อง “สังข์ทอง” สำหรับนักศึกษาชาวจีน เพื่อเสริมความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม คติสอนใจ วิถีชีวิต และความเชื่อของคนไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน ผลการศึกษาพบว่า **สังข์ทอง** เป็นวรรณคดีที่มีคุณค่าหลายด้าน โดยเฉพาะด้านวัฒนธรรมไทยและสังคมไทย กล่าวคือ ด้านวัฒนธรรมจะสะท้อนให้เห็นความเชื่อต่าง ๆ ของคนไทย ส่วนด้านสังคม เนื้อหาจะสะท้อนให้เห็นลักษณะครอบครัว ชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย และวิถีชีวิตของชาวชนบทในสมัยก่อน

Nguyen (2021) สร้างหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “วิถีชีวิตไทย” จากวรรณคดีเรื่อง **ขุนช้างขุนแผน** สำหรับผู้เรียนชาวเวียดนาม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจด้านวิถีชีวิตไทย ผลการศึกษาพบว่า วรรณคดีเรื่องนี้แสดงให้เห็นวิถีชีวิตไทยหลายด้าน ได้แก่ ประเพณีทางชีวิต ประเพณีทางเทศกาล ประเพณีทางศาสนา การศึกษาของผู้ชายและผู้หญิงในสมัยก่อน ลักษณะของครอบครัวไทย บ้านเรือนไทย อาหารที่รับประทานในชีวิตประจำวัน ธรรมเนียมการถวายตัว ความเชื่อเรื่องกรรม การปกครองบ้านเมืองของพระมหากษัตริย์ไทยในสมัยก่อน และสถานภาพของผู้หญิง

งานวิจัยทั้งสองเรื่องแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาชาวต่างชาติยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในวรรณคดีค่อนข้างน้อย จึงต้องเพิ่มพูนความรู้ในด้านดังกล่าว วรรณคดีซึ่งเป็นวรรณกรรมที่ได้รับการยกย่องว่ามีคุณค่า จึงเป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติในการเรียนรู้วัฒนธรรมและสังคมไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปแนวคิดการวิเคราะห์วัฒนธรรมและสังคมไทยจากวรรณคดีไทย 8 เรื่อง ดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: จากการทบทวนวรรณกรรมโดยผู้วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์วัฒนธรรมและสังคมไทยจากวรรณคดีไทยในหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หนังสือเรียนภาษาไทยที่ใช้ในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศจีน โดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 4 เล่ม ได้แก่ 1) หนังสือเรียนภาษาไทยแบบบูรณาการสำหรับมหาวิทยาลัย (เล่ม 4) (Yang & Chen, 2014) 2) หนังสือเรียนการอ่านภาษาไทยระดับมหาวิทยาลัย (เล่ม1) (You, 2009) 3) ภาษาไทยชั้นสูง (Lin & Huang, 2013) และ 4) บทเรียนภาษาไทยชั้นสูง เล่ม 1 (Pan, 2016) ซึ่งเป็นหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ และมีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดีไทย 8 เรื่อง ได้แก่ 1) ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ตอนที่กล่าวถึงครอบครัวของพ่อขุนรามคำแหง เศษฐกิจ ศาสนา และการปกครองของเมืองสุโขทัย 2) รามเกียรติ์ ตอน “กำเนิดทศกัณฐ์” และ “ท้าวมาลีวราชชมโฉมสีดา” 3) ลิลิตพระลอ ตอน “ชมพระสิริโฉมของพระลอ” และ “ชมพระสิริโฉมของพระเพื่อนและพระแพง” 4) สี่แผ่นดิน ตอน “แม่แช่มพาลูกสาวไปถวายตัวเป็นเด็กรับใช้พระสนม” 5) สังข์ทอง ตอน “ตีคลี” 6) นิราศกวางตุ้ง ปรากฏ 2 บท 7) นิราศลอนดอน ปรากฏ 3 บท และ 8) สยามานุสสติ ปรากฏ 4 บท

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยคือ แบบวิเคราะห์เนื้อหา โดยวิเคราะห์เนื้อเรื่องและแนวคิดสำคัญของวรรณคดีแต่ละเรื่องหลังการศึกษาเนื้อหาวรรณคดีไทยและภูมิหลังของวรรณคดีไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ปรากฏในวรรณคดีไทย 8 เรื่อง

จริยธรรมการวิจัย

โครงการวิจัยนี้ได้รับการรับรองการยกเว้นการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รหัสอนุมัติการยกเว้น SWUEC-682544 และวันที่รับรอง 25 สิงหาคม 2568

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาวรรณคดีไทย 8 เรื่อง จากหนังสือเรียนภาษาไทย 4 เล่ม พบว่า เนื้อหาแสดงให้เห็นวัฒนธรรมและสังคมไทย ดังนี้

1. ด้านวัฒนธรรมไทย

“วัฒนธรรม” หมายถึง “ความเจริญงอกงามของแนวทางดำเนินชีวิตตามแบบแผนของความประพฤติที่มนุษย์กำหนดขึ้น รับสืบทอดความรู้ ความคิด ความเชื่อ ยึดถือเป็นค่านิยม นำมาปฏิบัติเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี ทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สมาชิกในสังคมรักใคร่กลมเกลียวสามัคคีกันและ

มีศีลธรรมอันดี" (School of Educational Studies, 2007) ผู้วิจัยพบวรรณคดีไทย 5 เรื่องที่มีเนื้อหาแสดงให้เห็นวัฒนธรรมไทย ด้านการชมความงามของตัวละคร ด้านค่านิยมเรื่องความรักชาติ ด้านความเชื่อ และด้านธรรมเนียมไทย ดังนี้

1.1 ด้านการชมความงามของตัวละคร ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์เนื้อหาในวรรณคดีไทยที่กล่าวถึงความงามทางรูปลักษณ์ของบุคคล เพื่อให้เห็นวัฒนธรรมไทยด้านการพรรณนาความงามของตัวละครในวรรณคดีไทย 2 เรื่อง ได้แก่ **ลิลิตพระลอ** และ **รามเกียรติ์**

ลิลิตพระลอ เป็นวรรณคดีสมัยอยุธยา เนื้อเรื่องกล่าวถึงความรักระหว่างพระลอกับพระเพื่อนและพระแพง ลิลิตพระลอมีคุณค่าทางวรรณศิลป์ ทั้งด้านการวางโครงเรื่อง การใช้ถ้อยคำและสำนวนโวหารที่ไพเราะ การชมนกชมไม้ ชมความงาม และการแสดงอารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนการสรุปแนวคิดเกี่ยวกับโลก และชีวิตมนุษย์ตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนา (Princess Maha Chakri Sirindhorn Foundation, 2012) หนังสือคัดสรร 2 ตอนที่เป็นบทชมโฉมให้นักศึกษาชาวจีนเรียน ได้แก่ ตอน "ชมพระสิริโฉมของพระลอ" พรรณนาถึงความงามของพระลอ มีรูปร่างที่งดงาม ใบหน้างามเหมือนพระจันทร์ ตาเหมือนตาเนื้อทรายทอง คิ้วเหมือนคันธนูที่ขึ้นสายก่งไว้ ใบหูเหมือนกลีบบัว แก้มหน้าเหมือนผลมะปรางทอง จมูกเหมือนตะขอที่สวยงามเหมือนเทพสร้างไว้ ริมฝีปากงามเหมือนวาดขึ้น สดชื่นเหมือนยิ้มอยู่ตลอดเวลา งดงามเหมือนพระอินทร์ลงมาเกิดบนโลก งามจนทั้งสวรรค์ โลกมนุษย์ และนรกต้องยอมแพ้ (Ruangraklikhit, 2001) ดังนี้

"รอยรูปอินทร์หยาดฟ้า มาอ่าองค์ในหล้า
แหล่งให้คนชม แลฤๅ
พระองค์กลมกล้องแกล้ง เอวอ่อน อรอันแถ้ง
ถ้วนแห่งเจ้ากูงาม บารนี
โฉมผจญสามแผ่นแพ้ งามเลิศ งามล้วนแล้
รูปต้องติดใจ บารนี
ฦๅขจรในแหล่งหล้า ทุกทั่วคนเที่ยวค้า
เล่าล้วนยอโฉม ท่านแล
เดือนจรัสโพยมแจ่มฟ้า ผิบได้เห็นหน้า
ลอราชไซร้ดูเดือน ดุจแล
ตาเหมือนตามฤคมาศ พิศคิ้วพระลอราช
ประดุจแก้วเกาทัณฑ์ ก่งนา
พิศกรรณงามเพริศแพร้ว กลกลีบบงกชแก้ว
อีกแก้มปรางทอง เทียบนา
ทำนองนาสิกไท้ คือเทพนิรมิตไว้
เปรียบด้วยขอกาม

พระโอษฐ์งามยิ่งแต้ม *ศศิอยู่เยียวยะแย้ม*
พระโอษฐ์โอ้งามตรู *บารนี”*

(Yang & Chen, 2014)

จากบทชมโฉมพระลอ พบว่า กวีเปรียบรูปลักษณ์ของพระลอกับสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ เช่น พระจันทร์ ตากวาง คันธนู กลีบดอกบัว ผลมะปรางทอง และตะขอ เปรียบรูปลักษณ์กับสิ่งที่สูงส่ง เช่น พระอินทร์ การชมความงามของตัวละครชายที่ละเอียดและงดงามเช่นที่ปรากฏในวรรณคดีไทยสมัยอยุธยาอย่างเด่นชัด

ในส่วนของการ “ชมพระสิริโฉมของพระเพื่อนและพระแพง” พรรณนาถึงความงามของพระแพงและพระเพื่อน มีรูปโฉมงดงามเหมือนเทพธิดาจากสวรรค์ งามเหมือนนางอัปสรของพระอินทร์ลงมาบนโลก งามเหมือนดอกบัวทองที่เด็ดจากน้ำ งามเหมือนดวงดาวและดวงเดือนบนฟ้า (Ruangraklikhit, 2001) ดังนี้

“ทุกเมืองมีลูกท้าว *นับมี มากนา*
บ่เปรียบสองกษัตรี *พี่น้อง*
พระแพงแม่มีศรี *สวัสดิ์ยิ่ง คณนา*
พระเพื่อนโฉมยงหย้อง *อยู่เพี้ยงดวงเดือน*
โฉมสองเหมือนหยาดฟ้า *ลงดิน*
งามเงื่อนอัปสรอินทร์ *สู่หล้า*
อย่าคิดอย่าควรถวิล *ถึงยาก แลนา*
ชมยะแย้มทั่วหน้า *หน่อท้าวมีบุญ*
บัวทองเด็ดแต่น้ำ *เอามา แลฤ*
แลว่าดวงดารา *หยาดฟ้า*
ฤจันทร์จากเวหา *หาพี่ พระเอย*
เรียมเร่งคิดหน้าหน้า *หนุ่มหน้าติดใจ”*

(Yang & Chen, 2014)

จากบทชมโฉมพระเพื่อนและพระแพง พบว่า การพรรณนาความงามไม่ได้เน้นอวัยวะบนใบหน้าเป็นส่วน ๆ เหมือนพระลอ แต่เน้นความงามโดยรวม โดยเปรียบกับสิ่งที่งดงามในธรรมชาติ เช่น ดวงจันทร์ ดวงดาว และดอกบัวทอง รวมทั้งสิ่งที่สูงส่ง เช่น เทพธิดานางอัปสรของพระอินทร์

รามเกียรติ์ ได้รับเค้าเรื่องจากมหากาพย์รามายณะของอินเดีย และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ โดยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 ให้รวบรวมเรื่อง **รามเกียรติ์** ให้สมบูรณ์ เนื้อเรื่องกล่าวถึงการต่อสู้ระหว่างพระรามกับทศกัณฐ์ แสดงให้เห็นเอกลักษณ์ของไทยด้านต่าง ๆ เช่นความเชื่อ ค่านิยม คุณธรรม ตลอดจนแนวคิดเรื่องพระมหากษัตริย์

และวัฒนธรรมของสังคมไทย (Sujjapun, 2016) ตอน “ท้าวมาลีวราชชมโฉมสีดา” เนื้อหาพรรณนาถึงความงามของนางสีดา ซึ่งงดงามเหมือนดวงจันทร์บริสุทธิ์ นางพระอุมา ชายาของพระอิศวร นางสุชาดา นางสุจิตราเทวี หรือนางสุนันทานารี ชายาของพระอินทร์ ก็สู้ความงามของนางสีดาไม่ได้ ทั่วสวรรค์ไม่มีใครงามเท่านางสีดา

ในการชมความงามของนางสีดา ใช้สิ่งที่สวยงามในธรรมชาติมาเปรียบเทียบ เช่น ดวงจันทร์ที่ไม่มีราคี และเปรียบกับเทพธิดาที่มีฐานะสูงส่งและมีรูปลักษณะสวยงามในสวรรค์ เช่น นางพระอุมา นางสุชาดา นางสุจิตรา และนางสุธรรมา แม้หญิงงามทั่วสวรรค์ก็ไม่อาจเทียบกับความงามของนางสีดาได้ ซึ่งเป็นการชมความงามของตัวละครหญิงในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ดังนี้

“เมื่อนั้น *ท้าวมาลีวราชรังสรรค์*
เห็นนางสีดาวิลาวัณย์ *งามดั่งดวงจันทร์ไม่ราคี*
มาตรแม้นถึงองค์พระอุมา *นางสุชาดาโฉมศรี*
นางสุจิตราเทวี *สุนันทานารีอรไท*
ทั้งสุธรรมานงคราญ *จะเปรียบงามเยาวมาลย์ก็ไม่ได้*
ทั่วสวรรค์ชั้นฟ้าสุราลัย *ไกลกันกับโฉมนางสีดา*
กระนี้แลฤทศกัณฐ์ *จะไม่ผูกพันเสน่หา*
พาโคตรวงศ์ในลงกา *แสนสุรโยธาวายปราณ*
แต่กูผู้ทรงทศธรรม์ *ยังหวาดหวั่นเคลิ้มไปด้วยสงสาร*
หากมีอุเบกขาญาณ *จึ่งประหารเสียได้ไม่ไยดี”*

(Yang & Chen, 2014)

จากเนื้อหาการพรรณนาความงามใน **ลิลิตพระลอ** และ **รามเกียรติ์** พบว่า การชมความงามของตัวละครชายและตัวละครหญิงมีทั้งลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกัน ลักษณะที่เหมือนกัน คือ มักเปรียบรูปลักษณ์กับสิ่งที่งดงามในธรรมชาติและสิ่งสูงส่ง ส่วนความแตกต่างคือ การพรรณนาความงามของตัวละครชายในสมัยอยุธยามีความละเอียดมาก เพื่อแสดงให้เห็นลักษณะความงามที่โดดเด่นของผู้ชาย ส่วนการชมความงามของผู้หญิงทั้งในสมัยอยุธยาและสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นมักชมในภาพรวม

1.2 ด้านค่านิยมเรื่องความรักชาติ วรรณคดีไทยที่แสดงให้เห็นค่านิยมเรื่องความรักชาติ คือ **สยามานุสสติ** เป็นพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 แต่งขึ้นใน พ.ศ. 2461 เพื่อปลุกใจและให้กำลังใจแก่ทหารอาสาสมัครไทยที่เดินทางไปร่วมสงครามโลกครั้งที่ 1 ในทวีปยุโรป เป็นวรรณคดีคำสอน เนื้อหามุ่งปลูกฝังความรักชาติ ความเสียสละ และการปกป้องประเทศชาติ โดยเน้นให้เห็นว่าความอยู่รอดของประชาชนมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงของประเทศชาติ (Royal Institute, 2014) ดังนี้

"ใครรานใครรุกด้าว แดนไทย
ไทยรบจนสุดใจ ขาดดิ้น
เสียเนื้อเลือดหลั่งไหล ยอมสละ สิ้นแล
เสียชีพไป่เสียสิ้น ชื่อก้องเกียรติงาม
หากสยามยังอยู่ยั้ง ยืนยง
เราก็เหมือนอยู่คง ชีพด้วย
หากสยามพินาศลง ไทยอยู่ ได้ฤ
เราก็เหมือนมอดม้วย หมดสิ้นสกุลไทย"

(You, 2009)

เนื้อหาที่คัดสรร 4 บทข้างต้น กล่าวถึงชาวไทยยอมเสียสละเลือดเนื้อเพื่อปกป้องประเทศไทย แม้ชีวิตจะสิ้นไป แต่เกียรติยศจากการปกป้องประเทศยังอยู่ และหากประเทศไทยดำรงอยู่ ชาวไทยก็สามารถดำรงอยู่ได้ แต่หากประเทศสูญสิ้น ชาวไทยก็จะสูญสิ้นไปด้วย แสดงให้เห็นความผูกพันระหว่างชาวไทยกับประเทศไทย ซึ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แยกจากกันไม่ได้ อีกทั้ง ยังแสดงให้เห็นค่านิยมของชาวไทยในด้านความรักและความเสียสละเพื่อชาติ

วรรณคดีไทยเรื่อง **สยามานุสสติ** แสดงให้เห็นวัฒนธรรมไทยด้านค่านิยมความรักชาติ ซึ่งเป็นค่านิยมสำคัญที่ปรากฏในสังคมไทยมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 จนถึงปัจจุบัน ต่อมาโคลงเรื่องนี้ถูกนำมาประพันธ์เป็นเพลงปลุกใจ เพื่อส่งเสริมให้ชาวไทยเห็นความสำคัญของประเทศชาติและเกิดความรักชาติ ดังจะเห็นได้ว่าปัจจุบันประชาชนชาวไทยยังคงรู้จักเพลงนี้อยู่

1.3 ด้านความเชื่อเรื่องเทวดาคุ้มครองคนดี ในสังคมไทยมีความเชื่อว่าคนที่ทำความดีจะไม่เดือดร้อน แม้จะอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบากหรืออันตราย ดังปรากฏในสำนวนไทยว่า "คนดีตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้" ความเชื่อนี้ปรากฏในเรื่อง **สังข์ทอง** เป็นบทละครนอกพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 เนื้อเรื่องกล่าวถึงชีวิตของพระสังข์ ตั้งแต่เกิดเป็นหอยสังข์ การถูกทำร้าย การอยู่กับนางพันธุรัต การหนีนางพันธุรัตและปลอมตัวเป็นเจ้าเงาะ การได้รจนาเป็นคู่ครอง การตีคลีเพื่อถอดรูปเงาะและการได้พบพ่อแม่ เนื้อหาแสดงให้เห็นถึงสังคมและวัฒนธรรมไทย เช่น วิถีชีวิต ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม และประเพณี (Princess Maha Chakri Sirindhorn Foundation, 2012) เนื้อหาในหนังสือเรียนของชาวจีนแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก เป็นการแนะนำผู้เขียนและเรื่องย่อซึ่งกล่าวตั้งแต่ต้นเรื่องจนถึงตอนที่พระอินทร์หาทางให้พระสังข์ถอดรูปเงาะ ส่วนที่สอง เป็นบทละครนอก ตอน"ตีคลี" โดยคัดเลือกเนื้อหาตั้งแต่ตอนที่พระอินทร์รู้ว่ารจนาเดือดร้อนเพราะพระสังข์ไม่ถอดรูปเงาะ จนถึงตอนที่พระอินทร์ให้เทวดายกทัพไปล้อมเมืองสามนต์ และส่งคำท้าให้แข่งขันตีคลี

เนื้อหาสองส่วนนี้แสดงให้เห็นความเชื่อของคนไทยในสมัยรัชกาลที่ 2 คือ เทวดาคุ้มครองคนดี ถึงแม้จะต้องเผชิญความยากลำบากหรือภัยต่าง ๆ แต่ก็สามารถผ่านพ้นอุปสรรคหรืออันตราย เพราะมี

เทวดาช่วยเหลือและคุ้มครอง ดังเช่นพระสังข์ในเรื่องที่เป็นคนดี มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเทวดาคุ้มครอง ไม่มีใครหรือสิ่งใดทำร้ายได้ แม้ถูกถ่วงน้ำ ก็มีพญานาคมาช่วย ไม่ได้รับอันตราย ดังนี้

> *"...ท้าวศวิมลกำลังถูกเสน่ห์ก็หลงเชื่อสั่งให้ทหารไปจับพระสังข์มาฆ่า แต่เทวดาช่วยคุ้มครอง ทหารคิดฆ่าด้วยวิธีอย่างใดก็ไม่สำเร็จ ท้าวศวิมลจึงให้นำพระสังข์ไปถ่วงน้ำเสีย พระยานาคเจ้าเมืองบาดาลพบพระสังข์ถูกถ่วงน้ำจมอยู่ เกิดความสงสาร จึงพาตัวไปเลี้ยงไว้ในเมืองบาดาล แต่มนุษย์จะอยู่ในเมืองนาคไม่ได้ พญานาคจึงส่งพระสังข์ไปให้นางพันธุรัต ซึ่งเป็นยักษ์ให้ช่วยเลี้ยงพระสังข์ต่อไป..."*
>
> (Lin & Huang, 2013)

เช่นเดียวกับรจนา ธิดาของท้าวสามนต์และเป็นภรรยาของพระสังข์ รจนาเป็นคนดี เมื่อรจนาทุกข์ร้อน จึงทำให้พระอินทร์รู้สึกร้อนรุ่ม จึงได้ลงไปช่วยเหลือ ดังนี้

> *"มาจะกล่าวบทไป ถึงท้าวสหัสนัยน์ไตรตรึงษา*
> *ทิพยอาสน์เคยอ่อนแต่ก่อนมา กระด้างดังศิลาประหลาดใจ*
> *จะมีเหตุมั่นแม่นในแดนดิน อมรินทร์เร่งคิดสงสัย*
> *จึงสอดส่องทิพเนตรดูเหตุภัย ก็แจ้งใจในนางรจนา*
> *แม้นมิไปช่วยจะม้วยมอด ด้วยสังข์ทองไม่ถอดรูปเงาะป่า*
> *จำจะยกพหลพลเทวา ลงไปล้อมพาราสามนต์ไว้"*
>
> (Lin & Huang, 2013)

บทคัดสรรจากวรรณคดีไทยเรื่อง **สังข์ทอง** แสดงให้เห็นวัฒนธรรมไทยด้านความเชื่อเรื่องเทวดาคุ้มครองคนดี แม้ว่าวรรณคดีเรื่องนี้แต่งตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 2 แต่ปัจจุบันความเชื่อเรื่องนี้ยังคงดำรงอยู่ในสังคมไทย

1.4 ด้านธรรมเนียมการถวายตัวในราชสำนัก ปรากฏอยู่ในเรื่อง **สี่แผ่นดิน** ของหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ เนื้อเรื่องกล่าวถึงชีวิตของ "พลอย" เชื่อมโยงเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 5 ถึงรัชกาลที่ 8 แสดงให้เห็นชีวิตในครอบครัว วิถีชีวิตของชาววัง ค่านิยม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมืองของไทย ได้รับการยกย่องเป็น "วรรณคดีแห่งกรุงรัตนโกสินทร์" (Pramoj, 2011)

ผู้วิจัยพบว่า **สี่แผ่นดิน** ตอน "แม่แช่มพาพลอยไปถวายตัวกับพระสนม" แสดงให้เห็นธรรมเนียมการถวายตัวเป็นผู้อยู่ในพระอุปการะของเจ้านายฝ่ายในในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยการถวายตัวคือการนำบุตรหลานเข้าเฝ้าถวายตัวเพื่อรับใช้และเรียนรู้ขนบธรรมเนียม กิริยามารยาท และวิชาการของกุลสตรี ซึ่งช่วยฝึกฝนและเพิ่มพูนความรู้ความสามารถก่อนแต่งงานและมีครอบครัว (Wirasinchai, 2007) ดังนี้

> *"...วันนี้พาลูกสาวมาถวายตัวมังคะ...ชื่อพลอยมังคะ" แม่กราบทูล "อายุ 10 ขวบ...พลอย เอาดอกไม้ธูปเทียนเข้าไปถวายตัวเสีย" แล้วแม่ก็ทูลดัง ๆ ว่า "ยังขี้อายมังคะ ไม่เคยออกจากบ้าน... พลอยก็แข็งใจคลานเข้าไปถึงพระองค์ พอถึงก็หลับตาเลือกพานดอกไม้รูปเทียนออกไปข้างหน้า แล้วก็หมอบลงกราบ..."เปิดกรวยดอกไม้เสียก่อนพลอย" เสด็จรับสั่ง พลอยเอื้อมมือไปเปิดกรวยดอกไม้ขึ้น แต่ก็ยังไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรต่อไป จนเสด็จรับสั่งว่า "ยกพานส่งเข้ามา" พลอยก็ทำตาม..."*
>
> (Pan, 2016)

เนื้อหาแสดงให้เห็นเครื่องถวายตัว ซึ่งประกอบด้วยดอกไม้และธูปเทียนแพ ซึ่งมีลักษณะประณีตและเรียบร้อย โดยดอกไม้จัดวางอย่างสวยงามในกระทงที่เย็บด้วยใบตองและมีกรวยปิด ซึ่งวิธีการถวายตัวนั้น ผู้นำถวายต้องกราบทูลฝากบุตรหลาน และกราบทูลข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ที่จะถวายตัว ผู้ถวายตัวต้องคลานเข้าไปใกล้ จากนั้นเปิดกรวยดอกไม้ แล้วยกพานส่งเครื่องถวายตัวเข้าไป

วรรณคดีเรื่อง **สี่แผ่นดิน** แสดงให้เห็นวัฒนธรรมไทยด้านธรรมเนียมการถวายตัว พิธีการถวายตัวเป็นผู้อยู่ในพระอุปการะของเจ้านายฝ่ายในในสมัยรัชกาลที่ 5 มีขั้นตอนสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ การเตรียมเครื่องถวายตัวและการถวายตัว โดยผู้นำถวายจะกราบทูลฝากฝังบุตรหลานของตน ส่วนผู้ถวายตัวจะถวายธูปเทียนดอกไม้

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของวรรณคดีไทยคัดสรร 5 เรื่องดังกล่าว สรุปได้ว่า วรรณคดีไทยแสดงให้เห็นวัฒนธรรมไทยต่าง ๆ เช่น การชมความงามของผู้ชายและผู้หญิงในวรรณคดีไทยสมัยอยุธยาและสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ค่านิยมความรักชาติในสมัยสมัยรัชกาลที่ 6 ความเชื่อเรื่องเทวดาคุ้มครองคนดีในสมัยรัชกาลที่ 2 และธรรมเนียมการถวายตัวเป็นผู้อยู่ในพระอุปการะของเจ้านายฝ่ายในสมัยรัชกาลที่ 5

2. ด้านสังคมไทย

สังคม หมายถึง คนจำนวนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันตามระเบียบ กฎเกณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญร่วมกัน เช่น สังคมชนบท วงการหรือสมาคมของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น สังคมชาวบ้านที่เกี่ยวกับการพบปะสังสรรค์หรือชุมนุมชน เช่น วงสังคม งานสังคม (Royal Institute, 2013) ผู้วิจัยพบวรรณคดีไทยที่มีเนื้อหาแสดงให้เห็นสังคมไทย ได้แก่ สังคมไทยในสมัยสุโขทัย ความสัมพันธ์ของไทยกับต่างประเทศ และสังคมไทยด้านการปกครอง จำนวน 4 เรื่อง ดังนี้

2.1 สังคมไทยในสมัยสุโขทัย เนื้อหาของ **ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง** เป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการประดิษฐ์อักษรไทย บันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย เป็นเอกสารสำคัญระดับโลก โดยได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกความทรงจำแห่งโลกจากยูเนสโก เมื่อปี พ.ศ. 2546 เนื้อหาแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เล่าพระประวัติของพ่อขุนรามคำแหง และตอนที่ 2 กล่าวถึงสภาพบ้านเมืองสุโขทัยที่อุดมสมบูรณ์ในรัชสมัยของพ่อขุนรามคำแหง เนื้อหาครอบคลุมด้านการปกครอง เศรษฐกิจ ศาสนา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และการประดิษฐ์อักษรไทย (Princess Maha Chakri Sirindhorn Foundation, 2012) ดังนั้น **ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง** จึงเป็นวรรณคดีที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการศึกษาของชาวจีน ช่วยส่งเสริม

ให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมไทยในสมัยสุโขทัยได้อย่างดี

ในหนังสือเรียนภาษาไทยของชาวจีนได้คัดสรร 3 ตอนให้เรียน ได้แก่ ตอนที่ 1 กล่าวถึงครอบครัวของพ่อขุนรามคำแหง ประกอบด้วยพ่อแม่และพี่น้องท้องเดียวกัน 5 คน นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงความกตัญญูของพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งดูแลพ่อแม่และพี่อย่างเอาใจใส่ เมื่อได้สิ่งที่ดี เช่น สัตว์ ปลา ผลไม้รสเลิศ ของกินที่อร่อย ช้าง งวง ผู้รับใช้ ตลอดจนทรัพย์สินเงินทอง พ่อขุนรามคำแหงนำไปถวายพ่อทั้งหมด เมื่อไม่มีพ่อแล้ว ก็ดูแลพี่ตามลำดับเหมือนดูแลพ่อ ตอนที่ 2 กล่าวถึงเศรษฐกิจและศาสนาของสุโขทัย เมืองสุโขทัยไม่เก็บภาษีผ่านด่าน ชาวสุโขทัยสามารถค้าขายได้อย่างอิสระ ใครอยากจะขายวัว ขายช้าง ขายม้า ขายเงิน ขายทองก็ให้ค้าขายอย่างอิสระ และชาวสุโขทัยนับถือศาสนาพุทธ นิยมทำบุญให้ทาน รักษาศีล โดยเฉพาะในช่วงเข้าพรรษา ทุกคนต่างก็ปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมอย่างเคร่งครัด และตอนที่ 3 กล่าวถึงการปกครองของพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งปกครองบ้านเมืองอย่างยุติธรรม เมื่อประชาชนมีความเดือดร้อนหรือมีคดีความสามารถไปสั่นกระดิ่งที่แขวนไว้หน้าประตูวังได้ พ่อขุนรามคำแหงได้ยินเสียงกระดิ่งจะช่วยตัดสินความอย่างยุติธรรม ดังนี้

> *“พ่อกูชื่อศรีอินทราทิตย์ แม่กูชื่อนางเสือง พี่กูชื่อบานเมือง ตูพี่น้องท้องเดียวห้าคน ผู้ชายสามผู้ญีงโสง พี่เผือผู้อ้ายตายจากเผือเตียมแต่ยังเล็ก*
> *เมื่อชั่วพ่อกู กูบำเรอแก่พ่อกู กูบำเรอแก่แม่กู กูได้ตัวเนื้อตัวปลา กูเอามาแก่พ่อกู ได้หมากส้มหมากหวาน อันใดกินอร่อยกินดี กูเอามาแก่พ่อกู กูไปตีหนังวังช้างได้ กูเอามาแก่พ่อกู กูไปท่บ้านท่เมืองได้ช้างได้งวง ได้ปั่วได้นาง ได้เงือนได้ทอง กูเอามาเวนแก่พ่อกู พ่อกูตายยังพี่กู กูพร่ำบำเรอแก่พี่กู ดั่งบำเรอแก่พ่อกู พี่กูตาย จึงได้เมืองแก่กูทั้งกลม”*
>
> (Yang & Chen, 2014)

ข้อมูลเกี่ยวกับ **ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง** ที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับชาวจีน เนื้อหาแสดงให้เห็นสภาพสังคมสมัยสุโขทัย ได้แก่ ด้านครอบครัว ลูกหลานมีความกตัญญูต่อบิดามารดาและพี่ ด้านเศรษฐกิจ มีการค้าขายอย่างเสรี ด้านศาสนา ประชาชนนับถือและมีความศรัทธาต่อศาสนาพุทธ ด้านการปกครอง พระมหากษัตริย์ปกครองประชาชนอย่างใกล้ชิดและยุติธรรม

2.2 ความสัมพันธ์ของสังคมไทยกับต่างประเทศ ในอดีต ประเทศไทยมีการติดต่อและสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเห็นได้จากวรรณคดีไทย 2 เรื่อง ได้แก่ **นิราศกวางตุ้ง** หรือนิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน พระยามหานุภาพแต่งใน พ.ศ. 2324 สมัยกรุงธนบุรี กล่าวถึงการเดินทางของคณะทูตไทยไปเจริญพระราชไมตรีกับจีน ณ กรุงปักกิ่ง เมืองกวางตุ้งเป็นสถานที่ขึ้นบกของคณะทูตเพื่อเดินทางต่อ และจำหน่ายสินค้าที่นอกเหนือจากเครื่องราชบรรณาการ เนื้อหาเน้นการบันทึกการเดินทางและสิ่งที่พบเห็น เช่น บันทึกการเดินทางของคณะทูต พรรณนาสภาพบ้านเมืองกวางตุ้ง ทั้งด้านภูมิประเทศ การค้า อาชีพ วิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย และขนบธรรมเนียมของผู้คนในเมืองกวางตุ้ง

(Princess Maha Chakri Sirindhorn Foundation, 2012)

ในหนังสือเรียนภาษาไทยของชาวจีนคัดสรร 2 บทมาให้เรียน กล่าวถึง ความโศกเศร้าของกวีเมื่อต้องจากบ้านและเพื่อนเดินทางไปสถานที่ไกล จากเนื้อหาทำให้เห็นสังคมไทยด้านการคมนาคมในอดีต ซึ่งเรือเป็นพาหนะในการเดินทาง จากคำว่า “นับเดือน” และ “สังวัจฉรา” ที่หมายถึง “ปี” (Royal Institute, 2013) แสดงให้เห็นว่า การเดินทางในอดีตใช้เวลานาน ต้องใช้เวลาเป็นเดือนเป็นปี ดังนี้

“ครั้นเรือล่องคล้อยคลองตลาดเลี้ยว *ตลึงเหลียวแลชลไนยไหล*
จะจากเรือนจากเพื่อนภิรมย์ไกล *ดั่งสายใจนี้จะขาดจากอาตมา*
โอ้ความปรีดิ์เปรมเกษมสันต์ *ตั้งแต่จะนับวันคอยหา*
จะนับเดือนเคลื่อนสังวัจฉรา *จะก้มหน้านั่งช้ำระกำไป”*

(Yang & Chen, 2014)

การเดินทางของคณะทูตครั้งนี้ไม่ใช่การเดินทางทั่วไป แต่เป็นภารกิจทางการทูตที่มีความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีน พระยามหานุภาพเป็นหนึ่งในข้าราชการ มีหน้าที่บันทึกเรื่องราวที่พบเห็นระหว่างทาง ซึ่งกล่าวได้ว่า เป็นการเดินทางที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากคณะทูตเป็นตัวแทนของประเทศในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับต่างประเทศ และยังช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และการค้าอีกด้วย การที่คณะทูตต้องเดินทางไปต่างประเทศด้วยเรือ ยิ่งแสดงให้เห็นว่า เรือมีบทบาทสำคัญต่อการคมนาคมและการติดต่อกับต่างประเทศในสังคมสมัยกรุงธนบุรี

นิราศลอนดอน เป็นผลงานของหม่อมราโชทัย แต่งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 4 หลังจากเดินทางไปประเทศอังกฤษพร้อมคณะราชทูตไทยในปี พ.ศ. 2400 เนื้อเรื่องกล่าวถึงการเดินทางของคณะราชทูตไทยไปอังกฤษ การเข้าเฝ้าสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย พรรณนาสภาพบ้านเมือง วิถีชีวิต สถานที่สำคัญ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของอังกฤษ เช่น โทรเลขและอุตสาหกรรมต่าง ๆ (Princess Maha Chakri Sirindhorn Foundation, 2012) โดยหนังสือเรียนภาษาไทยของชาวจีนได้คัดสรร 3 บทมาให้เรียน กล่าวถึง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของอังกฤษ ซึ่งมีสายโทรเลขที่ใช้ส่งข่าวไปทั่วประเทศ ทำให้ประชาชนสื่อสารกันรวดเร็วและชัดเจนเหมือนนั่งคุยต่อหน้า แม้จะอยู่ไกลถึงต่างเมืองหรือต่างประเทศ ดังนี้

“บนปลายเสาลวดขึงไปถึงทั่ว *ที่ถิ่นหัวเมืองอังกฤษทุกทิศา*
สำหรับบอกเหตุแจ้งแห่งกิจจา *ด้วยไฟฟ้าเร็วจริงยิ่งกว่าลม*
ใครจะบอกข้อความถามไถ่ *เจ้าของได้เงินราคาว่าพอสม*
ถึงอยู่ห่างต่างประเทศเขตนิคม *แต่บรมกรุงศรีนี้ขึ้นไป*
จนนครราชสีมาฤๅกว่านั้น *จะบอกกันไปมาหาช้าไม่*
เหมือนเรานั่งพูดกันในทันใด *ได้แจ้งใจสารพัดกระจัดความ”*

(Yang & Chen, 2014)

นิราศลอนดอน เป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นว่า ในการติดต่อกับต่างประเทศ คณะทูตไทยไม่ได้เพียงทำหน้าที่สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศเท่านั้น แต่ยังมีโอกาสได้เรียนรู้และรับรู้ความรู้วิทยาการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ จากต่างประเทศอีกด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของคณะทูตในสมัยรัชกาลที่ 4 ในฐานะที่เป็นตัวกลางช่วยนำความรู้และวิทยาการจากต่างประเทศกลับมาพัฒนาประเทศไทย

ทั้ง **นิราศกวางตุ้ง** และ **นิราศลอนดอน** แสดงให้เห็นว่า สังคมไทยในอดีตมีการติดต่อและสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง โดย **นิราศกวางตุ้ง** แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนในสมัยกรุงธนบุรี **นิราศลอนดอน** แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับอังกฤษในสมัยรัชกาลที่ 4

2.3 การปกครอง วรรณคดีที่แสดงให้เห็นการปกครอง คือ **รามเกียรติ์** คัดสรรตอน “กำเนิดทศกัณฐ์” มาให้นักศึกษาชาวจีนเรียน เนื้อหานำเสนอด้วยการบรรยายสลับกับบทละคร กล่าวถึง นนทกซึ่งมีหน้าที่ล้างเท้าให้พวกเทวดาที่จะเข้าเฝ้าพระอิศวร แต่มักถูกเทวดารังแก ถูกตบหัว ลูบหัว และถอนผมจนหัวล้าน นนทกจึงเข้าเฝ้าพระอิศวรเพื่อร้องทุกข์ และขอนิ้วเพชรที่สามารถชี้ให้ใครตายได้ เมื่อได้รับนิ้วเพชรแล้ว นนทกก็นำนิ้วเพชรมาแก้แค้นเทวดา ทำให้เทวดาเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก พระนารายณ์จึงลงมาปราบนนทกโดยใช้อุบายให้นนทกใช้นิ้วเพชรทำร้ายตนเอง ก่อนตายนนทกคิดว่าการต่อสู้ไม่เป็นธรรม เพราะพระนารายณ์มีสี่มือ ส่วนตนมีเพียงสองมือ พระนารายณ์จึงอนุญาตให้นนทกชาติหน้าเกิดมาให้มีสิบหัวยี่สิบมือ และต่อสู้กับตนที่เป็นมนุษย์ซึ่งมีเพียงสองมือ ดังนี้

“นนทกเป็นยักษ์ มีหน้าที่ล้างเท้าให้พวกเทวดาที่มาเฝ้าพระอิศวรที่บันไดเชิงเขาไกรลาส บรรดาเทวดาทั้งหลายเมื่อจะเข้าเฝ้าพระอิศวรก็หยอกเย้านนทกด้วยการตบหัว ลูบหน้า ถอนผม นานเข้าผมบนศีรษะนนทกก็ล้านเกลี้ยง

จนผมโกร๋นโล้นเกลี้ยงถึงเพียงหู *ดูเงาในน้ำแล้วร้องไห้*
ฮึดฮัดขัดแค้นแน่นใจ *ตาแดงดั่งแสงไฟฟ้า*
เป็นชายดูดู๋มาหมิ่นชาย *มิตายก็จะได้เห็นหน้า*
คิดแล้วจึงรีบเดินมา *เฝ้าพระอิศรราธิบดี ฯ*

นนทกเข้าเฝ้าพระอิศวร ขอพรขอให้นิ้วของตนเป็นเพชรจะชี้ใครขอให้ตาย พระอิศวรมีพระเมตตาต่อนนทกก็ประทานพรให้

นนทกดีใจกลับมาทำหน้าที่ล้างเท้าเทวดาที่เขาไกรลาสต่อไป เมื่อเทวดาเข้าเฝ้าพระอิศวรก็จับหัวนนทกเล่นเหมือนเช่นทุกวัน

บัดนั้น *นนทกน้ำใจแกล้วกล้า*
กริ้วโกรธร้องประกาศตวาดมา *อนิจจาข่มเหงเช่นทุกวัน*
จนหัวไม่มีผมติด *สุดคิดที่เราจะอดกลั้น*
วันนี้จะได้เห็นกัน *ขบฟันแล้วชี้นิ้วไป ฯ*

พวกเทวดาถูกนิ้วเพชรของนนทกชี้ต่างก็ล้มตายลงเกลื่อนกลาด พระอินทร์จึงเข้าเฝ้าพระอิศวรแจ้งให้ทราบ พระอิศวรจึงให้พระนารายณ์ไปปราบนนทก...”

(You, 2009)

เนื้อหาในบทคัดสรร แสดงให้เห็นแนวคิดทางการปกครองว่า ผู้ที่มีอำนาจต้องมีคุณธรรมและรู้จักใช้อำนาจอย่างเหมาะสม นนทกไม่มีคุณธรรม เมื่อได้รับนิ้วเพชรซึ่งเป็นอำนาจพิเศษ ไม่ใช้อำนาจนี้ปกป้องตนเอง กลับนำไปแก้แค้นและทำร้ายเทวดา จึงได้รับผลจากการใช้อำนาจนั้น อำนาจจึงเป็นสิ่งสำคัญ หากผู้ที่มีอำนาจขาดคุณธรรมและใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้อง ก็จะทำร้ายผู้อื่น และย้อนกลับมาทำร้ายตนเอง **รามเกียรติ์** ตอน “กำเนิดทศกัณฐ์” จึงแสดงให้เห็นสังคมไทยด้านการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 1 ซึ่งผู้นำที่มีอำนาจหรือผู้ปกครองต้องมีคุณธรรม

จากการวิเคราะห์เนื้อหาของวรรณคดีไทยคัดสรร 4 เรื่องดังกล่าว แสดงให้เห็นสภาพสังคมไทยสมัยสุโขทัย เช่น ความกตัญญูของบุตรที่มีต่อพ่อแม่และพี่ การค้าขายอย่างเสรี ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา และการปกครองบ้านเมืองด้วยความยุติธรรมของพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งเป็นภาพรวมสังคมไทยในสมัยสุโขทัย คือ บ้านเมืองเจริญรุ่งเรือง ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข เป็นเมือง“รุ่งอรุณแห่งความสุข” นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นว่าสังคมไทยให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยสร้างไมตรีกับประเทศจีนและประเทศอังกฤษ และยังแสดงให้เห็นแนวคิดด้านการปกครองที่ผู้ที่มีอำนาจหรือผู้ปกครองต้องมีคุณธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

หนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับชาวจีนที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ 4 เล่ม ปรากฏวรรณคดีไทย 8 เรื่อง ได้แก่ **ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง รามเกียรติ์ สี่แผ่นดิน ลิลิตพระลอ สังข์ทอง นิราศกวางตุ้ง นิราศลอนดอน** และ **สยามานุสสติ** ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมไทย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นวัฒนธรรมไทยในวรรณคดี ได้แก่ การชมความงามของตัวละคร กวีนำสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติมาเปรียบกับความงามของบุคคล ความเชื่อเรื่องเทวดาคุ้มครองคนดี ได้รับอิทธิพลจากคำสอนทางพุทธศาสนาที่ส่งเสริมให้ทำความดี ศาสนามีบทบาทต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมไทย ซึ่งวัฒนธรรมไทยมีรากฐานมาจากพุทธศาสนา และได้รับการถ่ายทอด สืบต่อในรูปแบบของความเชื่อ พิธีกรรม ศีลธรรม และอื่น ๆ (Department of Cultural Promotion, 2017) วัฒนธรรมไทยยังมีบทบาทในการหล่อหลอมคุณธรรมของผู้คนให้รักชาติ ธรรมเนียมการถวายตัวแสดงให้เห็นว่าราชสำนักเป็นศูนย์กลางด้านศิลปวัฒนธรรม

ในด้านสังคม วรรณคดีไทยช่วยให้นักศึกษาชาวจีนเห็นลักษณะของสังคมไทย ได้แก่ สังคมไทยให้ความสำคัญกับความกตัญญู บุตรหลานควรเคารพและดูแลพ่อแม่และพี่ การปกครองบ้านเมืองต้องยึดหลักความยุติธรรม ผู้ปกครองต้องมีคุณธรรม สังคมไทยกับศาสนาพุทธมีความสัมพันธ์ หลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาช่วยหล่อหลอมความคิดและพฤติกรรมของชาวไทย ทำให้สังคมสงบสุข ดังที่ Payutto (1989) กล่าวว่า หลักธรรมในพระพุทธศาสนาช่วยกำจัดหรือแก้ไขสิ่งที่ไม่ดี และช่วยส่งเสริมสิ่งที่ดีงาม ขณะเดียวกันสังคมไทยยังมีลักษณะเปิดกว้าง ดังเห็นได้จากการเปิดโอกาสให้ประชาชนแลกเปลี่ยนสินค้าอย่างอิสระและการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศจีนและประเทศอังกฤษ

กล่าวได้ว่า วรรณคดีไทยเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญสำหรับนักศึกษาชาวจีน เพราะช่วยให้เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมไทย และเป็นกระบวนการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ดังที่ Sujjapun (2018) กล่าวว่า เราสามารถมองเห็นสภาพสังคมของประเทศตนเองได้จากการพรรณนาสภาพสังคมของต่างประเทศในวรรณกรรม การเรียนรู้วัฒนธรรมและสังคมไทยผ่านวรรณคดีไทยจึงเป็นการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ช่วยให้นักศึกษาชาวจีนเห็นและเข้าใจความเหมือนและความต่างทางด้านวัฒนธรรมและสังคมระหว่างจีนกับไทย ลดความเข้าใจผิดทางวัฒนธรรม และส่งเสริมให้การเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยพบว่า หนังสือเรียนภาษาไทยสำหรับชาวจีนยังมีข้อจำกัดในการนำเสนอวรรณคดีไทยหลายประการ ประการแรก หนังสือเรียนส่วนใหญ่ขาดการอธิบายเกี่ยวกับภูมิหลังของวรรณคดี เช่น ที่มาของเรื่อง และบริบททางประวัติศาสตร์และสังคม ประการที่สอง เนื้อหาที่นำเสนอเป็นเพียงบทคัดสรรจากเรื่องเดิม ทำให้นักศึกษาชาวจีนขาดความเข้าใจเกี่ยวกับลำดับเหตุการณ์ ความเชื่อมโยง และบริบทของเรื่อง ซึ่งอาจส่งผลต่อความเข้าใจเนื้อหาและคุณค่าของวรรณคดี ประการที่สาม พบคำศัพท์บางคำพิมพ์ผิด ซึ่งอาจทำให้นักศึกษาชาวจีนเข้าใจความหมายคลาดเคลื่อนและส่งผลต่อความเข้าใจตัวบท ดังนั้น ผู้สอนควรเพิ่มเติมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา เพื่อช่วยให้นักศึกษาชาวจีนเข้าใจวรรณคดีไทย รวมทั้งวัฒนธรรมและสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนชาวจีน โดยเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวรรณคดีไทย ตลอดจนการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนวรรณคดีไทย เพื่อช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพในการเรียนการสอนภาษาไทยของชาวจีน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปสู่วรรณกรรมร่วมสมัยหรือวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย และนิทาน ฯลฯ เพื่อศึกษาวัฒนธรรมและสังคมไทย ตลอดจนคุณค่าของวรรณกรรมไทยได้อย่างกว้างขวางและรอบด้านยิ่งขึ้น

บทบาทหน้าที่ของผู้แต่ง

Lei Chen บทบาท คือ คิดค้นความคิด (Conceptualization) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (Formal Analysis) ดำเนินการวิจัย (Investigation) ออกแบบวิธีการวิจัย (Methodology) เขียนฉบับร่าง (Writing – Original Draft) ตรวจทานและแก้ไขปรับปรุง (Writing – Review & Editing) **สุภัค มหาวรากร** บทบาท คือ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (Formal Analysis) ตรวจสอบความถูกต้อง (Validation) **นิธิอร พรอำไพสกุล** บทบาท คือ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (Formal Analysis) ตรวจสอบความถูกต้อง (Validation)

การเปิดเผยข้อมูล

แหล่งทุนสนับสนุน

ไม่มีแหล่งทุนสนับสนุน

ผลประโยชน์ทับซ้อน

ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

การใช้ปัญญาประดิษฐ์

ผู้วิจัยไม่มีการใช้ AI

เอกสารอ้างอิง

Boonkhachorn, T. (1999). *The novel and Thai society (1932–1957)* (2nd ed.). Textbook Project, Faculty of Arts, Chulalongkorn University. **[in Thai]**

Department of Cultural Promotion. (2017). *Culture, ways of life, and wisdom* (2nd ed.). Ministry of Culture. **[in Thai]**

Lin, X., & Huang, J. (2013). *Advanced-level Thai language*. Guangdong World Publishing. **[in Chinese]**

Ministry of Education of the People's Republic of China. (2018). *National standard for assessing the quality of teaching in undergraduate programs offered by regular higher education institutions* (2nd ed.). Higher Education Press. **[in Chinese]**

National Library of Thailand. (2004). *Collection of data regarding the King Ram Khamhaeng inscription*. Fine Arts Department. **[in Thai]**

Nguyen, K. Y. (2021). *Thai way of life in Khun Chang Khun Phaen for Vietnamese learners*. Santisiri Printing. **[in Thai]**

Pan, Y. (2016). *Advanced-level Thai language lessons* (Vol. 1). Guangdong World Publishing. **[in Chinese]**

Payutto, P. A. (1989). *Buddhism and Thai society*. Komol Keemthong Foundation. **[in Thai]**

Pramoj, K. (2011). *Four reigns* (15th ed.). Dokya 2000. **[in Thai]**

Princess Maha Chakri Sirindhorn Foundation. (2012). *Directory of Thai literature set 1: Literary titles.* Matichon. **[in Thai]**

Ruangraklikhit, C. (2001). *Reading Lilit Phra Lo: Analytical and paraphrased edition.* Chulalongkorn University Press. **[in Thai]**

School of Educational Studies. (2007). *Thai 4: Thai literature*. Sukhothai Thammathirat Open University. **[in Thai]**

Shi, L. (2016). *Supplementary reading book of the Lakhon Nok play "Sang Thong" for Chinese students* [Master's thesis, Srinakharinwirot University]. SWU IR. https://hdl.handle.net/20.500.14740/42765 **[in Thai]**

Siwasariyanon, W. (2001). *Literature and literary criticism* (6th ed.). Thammachat. **[in Thai]**

Sujjapun, R. (2016). *Glossary of names in the Ramakien* (5th ed.). Saengdao. **[in Thai]**

Sujjapun, R. (2018). *Nuances in literature*. Saengdao. **[in Thai]**

Royal Institute. (2013). *Royal Institute dictionary B.E. 2554*. Nanmeebooks Publications. **[in Thai]**

Royal Institute. (2014). *Kawiwat wannana: Golden passages in Thai literature with history and explanations*. Royal Institute. **[in Thai]**

Thepphayasuwan, B. (1996). *Literary lens* (2nd ed.). Amarin Book Center. **[in Thai]**

Wirasinchai, S. (2007). *Four reigns and true stories in the Siamese royal court*. Matichon. **[in Thai]**

Yang, L., & Chen, J. (2014). *University-level integrated Thai language textbook* (Vol. 4). Chongqing University Press. **[in Chinese]**

You, H. (2009). *University-level Thai reading textbook* (Vol. 1). Chongqing University Press. **[in Chinese]**